

het illegale blad *Je Maintiendrai*, waarin vroegere functionarissen van de Unie een belangrijke rol waren gaan spelen, in de herfst van '43 *Christoffoor* voegde dat ging herverschijnen onder een redactie waarin katholieke jongeren zaten als mr. C. J. A. M. ten Hagen, dr. V. A. M. Beermann, drs. M. van Kempen en drs. W. J. Schuijt – allen scherp gekant tegen de heroprichting van de Rooms-Katholieke Staatspartij. Velen uit de kring van *Christoffoor* waren met enthousiasme lid geweest van de Unie; *Christoffoor* moest, aldus later ten Hagen jegens de Enquêtecommissie, 'in zekere zin een voortzetting . . . zijn van de politieke nalatenschap van de Nederlandse Unie.'¹ Het was logisch dat *Christoffoor* van begin '44 af nauw met *Je Maintiendrai* ging samenwerken. Dit had evenwel tot gevolg dat in augustus, toen vrijwel de gehele *Christoffoor*-organisatie door verraad 'opgerold' werd waarbij o.m. ten Hagen en van Kempen gearresteerd werden², de *Sicherheitspolizei* ook een spoor vond dat haar naar het Utrechtse 'hoofdkwartier' van de *Je Maintiendrai*-organisatie leidde; dit kostte de twee eerste redacteuren van dit blad, mr. C. Vlot en J. E. W. Wütrich, het leven: beiden werden in de herfst gefusilleerd.³

★

Onbarmhartig werden de illegale bladen, van welke richting of schakering zij ook waren, door de *Sicherheitspolizei* vervolgd. Die vervolging was maar al te begrijpelijk. Elke vorm van illegaliteit richtte zich tegen de bezetter, maar één vorm was er die voortdurend een appèl deed op de gehele bevolking in bezet gebied om die bezetter tegen te werken, om verzet te plegen en om zo mogelijk deel te nemen aan de illegale strijd: de illegale pers. Impulsen in die richting gingen ook wel van de Londense radio uit, maar deze hulde zich vaak in algemeenheden of was er naast – de illegale pers sprak directer en vond, dunkt ons, in de periode die ons thans bezighoudt, meer weerklank; die weerklank hing samen met het feit dat iedere lezer wist dat dat simpele krantje waarin hij zich verdiepte, onder levensgevaar samengesteld, gedrukt, vervoerd en verspreid was. Dat betekende niet dat die lezer steeds bereid was, de aanwijzingen van de illegale pers te volgen,

¹ Getuige C. J. A. M. ten Hagen, *Enq.*, dl. VII c, p. 354. ² Ten Hagen werd uit zijn cel bevrijd, maar van Kempen stierf in Bergen-Belsen. ³ Het 'hoofdkwartier' werd toen naar Amsterdam verplaatst waar het onder leiding kwam van Geert Ruijgers en P. J. Schmidt. Schmidt was in het begin van de jaren '30 de eerste voorzitter van de Onafhankelijke Socialistische Partij geweest. Ruijgers in '40-'41 eindredacteur van *De Unie*. Ook Schmidt was in de Nederlandse Unie zeer actief geweest.